
REDACTIONEEL

Het zal wellicht niet de bedoeling zijn geweest, maar de nieuwe machtsverhoudingen in de zorg komen door de marktgerichte werking de laatste tijd sterk in beeld. Enkele thuiszorginstellingen hebben het geld op en nemen geen nieuwe cliënten meer aan. De zorgverzekeraar staat op z'n achterste poten want zij vindt dat de instellingen zich niet aan de productieafspraken houden en wil ze desnoods via de rechter dwingen om aan de verplichtingen te voldoen. Een hoogleraar stelt sussend dat een andere partner dan toch het gat invult, maar dat vinden de eerder genoemde thuiszorginstellingen concurrentievervalsing. Zij stellen dat bij een vrije markt geen productieplafond past en willen dat de zorgverzekeraar 'boter bij de vis' laat zien. Het laatste woord is er nog niet over gezegd.

Op een ander front zien we dat er een schuivende concurrentie plaats vindt wanneer het om langdurige zorg gaat en dat de marktwerking hier juist partijen, nodeloos, uit elkaar drijft. De maatschappelijke opvang wil een deel van de cliënten met psychiatrische problemen onderdak bieden, maar ontbeert de nodige kennis. De sociale dienst wil fase 4 cliënten met psychiatrische problemen helpen maar merkt dat werken vanuit alleen een trajectgedachte de cliënt niet activeert. De zogenaamde concurrentie leidt in ieder geval tot verschuiving in de verhoudingen tussen de instellingen en het is te hopen dat het nuchtere verstand van de individuele medewerkers er voor zorgt dat de samenwerking op de werkvloer blijft bestaan. Een verschijnsel dat zich ook in de markt voltrekt, is de vele kleine bureautjes die in het kader van de PGB graag op de markt opereren. Krijgt de hulpverlener als coördinator van een budgethouder ineens de opdracht om bepaalde zorg te verlenen waarna die hulpverlener alleen nog maar kan nadenken hoe hij van die bemoeizuchtige, marktgerichte manager afkomt! Ach, en die verschillende financieringsstromen maken het er ook niet makkelijker op. Van de gemeente krijgt de GGz een beperkt budget voor OGGz-taken en wil dat de uren die aan de OGGz besteed worden, goed geregistreerd worden. Want ook de GGz kent een productieplafond! Het leidt allemaal zo af van hetgeen er eigenlijk moet gebeuren.

In dit nummer van SP is er de nodige aandacht voor het werken in de eerste lijn. **Venneman en Verberk**, twee oudgedienden van het eerste sociaal psychiatrische uur, beschrijven vanuit historisch perspectief hoe de spv in de eerste lijn is geraakt. Het biedt volgens de schrijvers allerlei kansen om de sociaal psychiatrische basisprincipes, in de direct woon- en leefomgeving van de cliënt te realiseren. Dat kunnen we geheel met hen eens zijn al hopen we wel dat de huisartsenposten tijdelijk als uitvalsbasis dienen om in de toekomst echt dieper de wijk in te gaan.

Een andere recente ontwikkeling van sociaal psychiatrische aard, is het ACT-team in de forensische psychiatrie te Assen. **Klaver, van Marle en Bovenberg** laten ons zien hoe het ACT-model binnen dit kader geïmplementeerd wordt en welke voordelen het oplevert. De auteurs eindigen hun bijdrage met een prikkelende uitspraak waarin ze ACT zien als een mogelijk alternatief voor de longstay-afdelingen binnen de TBS-wereld. En dat is een heet hangijzer, nu de verblijfsduur langer wordt en het uitzicht op een behandeling op de longstay (te) weinig rendement lijkt op te leveren.

Corine Kuipers-de Jong laat in haar artikel de partners van cliënten met ADHD naar voren komen. Relaties tussen mensen waarvan één van de partners ADHD heeft, hebben prognostisch gezien een grotere kans dat het misgaat.

De belasting van de partner en het gedrag van de cliënt met ADHD dragen hiertoe bij. **Kuipers- de Jong** probeert door middel van de POM-Pop methode hier een positieve wending aan te geven. Verfrissend en terecht dat deze 'vergeten groep' aandacht krijgt.

Twee mensen van het eerste uur op het terrein van de rehabilitatie, **John Lardinois en Dirk den Hollander** maken nog eens duidelijk hoe belangrijk het is dat er tussen hulpverlener en cliënt een goede werkrelatie is, vooral wanneer het gaat om complexe problematiek. Dat het belangrijk is om te kijken naar het betrekkningsniveau van het contact en vooral te leren van de herstelverhalen en ervaringen van de cliënten. Het narratieve aspect en de presentie zijn hierbij, zonder dat ze het zo benoemen, twee belangrijke aspecten.

In Mediaan deze keer een bijdrage van **Bauke Koekoek** en collega's. Hun bijdrage sluit aan bij het artikel van Venneman en Verberk. Koekoek onderzocht de taken en bezigheden van de spv en brengt daarmee de spv anno 2008 in beeld. Conclusie van hun enquête is dat de spv vooral ambulant actief is, ruime ervaring heeft en dat veel psychiatrisch verpleegkundigen op latere leeftijd de spv-opleiding volgen. Negentig procent is werkzaam in de GGz en slechts een klein percentage werkt in een eigen praktijk of andere netwerkorganisatie.

Martien Bouwmans laat zien hoe de praktijkondersteuner in de eerste lijn wordt gezien door de zorgverzekeraar en hoe deze functie anders wordt ingevuld dan de spv in de eerste lijn.

Tot slot is de redactie in de personen van **Onno Kastelein en Peter Braem** een dag naar de Seasonschool geweest. Zij rapporteren over een dag succesvol coachen, generalistisch specialiseren, oplossingsgericht werken, pijn-depressie behandeling en de positie in de eerste lijn.

Roemenen vinden dat de zwervers in Nederland verwend worden gezien de vele mogelijkheden waaruit ze kunnen kiezen voor onderdak en opvang. Daardoor reageren ze bij jullie zo agressief, in tegenstelling tot Roemeense zwervers, die al blij zijn wanneer ze eens een keertje ergens onderdak vinden, aldus Roemeense hulpverleners die een tijdje in Utrecht op bezoek zijn geweest. **Harry Gras, Fred Dreef en Gert van Riel** hebben missionarisch werk verricht door het ACT-concept in Boekarest te implementeren. Hoe ze dat hebben gedaan, kunt u lezen in Samusocial in de rubriek Over De Grenzen.

In de rubriek Dichterbij leest u hoe verschillende auteurs al verhalend tegen de dagelijkse sociale psychiatrie aan kijken. **Marlieke de Jonge** introduceert een nieuw begrip nieuwwoners en het is altijd weer genieten hoe ze met taal en woorden speelt. **Anouska Cremers** maakt niet langer deel uit van de redactie van SP, maar zoals het een goed schrijver betaamt, blijft ze gelukkig schrijven. Haar verhaal pelgrimage geeft genoeg stof tot nadenken.

Vervolgens volgen nog de rubrieken over boeken en film. **Gerrie Hendriks** kijkt terug naar de film Away from her terwijl **Ewout van Egmond** het boek van Robert Hartzema Boeddhistische psychologie recenseert. **Gerard Lohuis** belicht onder meer de nieuwe uitgave van Saar Roelofs Wie is er nu gek en tipt nog enkele andere boeken aan in de korte boekenbespreking.

Rest nog de vraag hoe het met het (lees)plafond van de SP-lezer gesteld is. Is deze al op de markt gericht of blijft u vooral doen wat u altijd al doet?

Ivonne van der Padt
Ewout van Egmond
Gerard Lohuis